

EMPATIA AKO OSOBNOSTNÝ PREDPOKLAD SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA

Daniela BARKASI

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava,
Slovenská republika

ÚVOD

Nositeľom úlohy sociálnej práce je sociálny pracovník a v tejto súvislosti za najdôležitejší atribút sociálnej práce môžeme považovať práve osobnosť sociálneho pracovníka. Z pohľadu charakteru sociálnej práce ako interdisciplinárnej činnosti, profesia sociálneho pracovníka v sebe zahŕňa niekoľko profesijných pozícií či rolí od poradcu, pomocníka, cez terapeuta, pedagóga, manažéra až po mediátora. To všetko kladie vysoké nároky na prípravu budúcich sociálnych pracovníkov, od ktorých sa pri ich práci budú vyžadovať rôznorodé kompetencie.

Sociálny pracovník je náročnou profesiou, ktorá si vyžaduje jednak kvalifikačné a jednak isté osobnostné predpoklady. Sociálny pracovník by mal disponovať súhrnom požadovaných teoretických znalostí a zručností. Základnými predpokladmi pre výkon práce sociálneho pracovníka je spôsobilosť k právnym úkonom, bezúhonnosť, zdravotná a odborná spôsobilosť.

Profesijné kompetencie sociálneho pracovníka definujú Hudecová a kol. [6] ako „schopnosť naplňovať požiadavky, ktoré sú kladené na profesiu sociálna práca Pre sociálnu prácu ako pomáhajúcu profesiu je však príznačné, že významnými činiteľmi jej efektivity nie sú len kvalifikačné, ale rovnako aj osobnostné predpoklady sociálneho pracovníka, ktoré spoločne vytvárajú profesijné kompetencie. V sociálnej práci sa do profesijných kompetencií komplexne premieta celá osobnosť pracovníka so všetkými významnými subsystémami ako sú napr. poznávanie, temperament, charakter, motivácia, vôľa či sebaaponímanie, pričom vedomosti, schopnosti, zručnosti a hodnoty sa javia ako primárne“.

Podľa autora Lacu [9] v sociálnej práci je osobnosť sociálneho pracovníka vnímaná ako súhrn jeho vlastností, prostredníctvom ktorých vplýva na klienta, skupinu klientov, komunitu alebo celú spoločnosť a súčasne tieto vlastnosti do istej miery ovplyvňujú názory a postoje klientov. Formovanie osobnosti sociálneho pracovníka nie je proces jednorazový, podmieňujú ho intelekt, vrodené spôsoby správania, osobná skúsenosť jeho prostredia. Medzi základnými vlastnosťami osobnosti sociálneho pracovníka by nemali chýbať

spravodlivosť, slušnosť, čestnosť, pracovitosť, zodpovednosť, dôvernosť, trpezlivosť, pravdovravnosť, morálna bezúhonnosť a humánnosť.

V našom príspevku sa zameriavame na dve dôležité vlastnosti, ktorými by mal sociálny pracovník disponovať a to je empatia a obetavosť. V teoretickej rovine objasňujeme tieto pojmy s prepojením na úlohu sociálneho pracovníka, ktorú plní počas svojho výkonu.

OSOBNOSŤ SOCIÁLNEHO PRACOVNÍKA

Prvým, základným a tým najdôležitejším vkladom do vlastnej profesie je osobnosť sociálneho pracovníka pozostávajúca z takých vlastností ako sú vyrovnanosť, stálosť, empatia, citová stabilita, životný optimizmus, disciplína, spravodlivosť, obetavosť, flexibilita, tvorivosť, čestnosť, zodpovednosť, iniciatíva a dynamika. Aby sociálny pracovník dosiahol to, čo dosiahnuť chce, mal by byť cieľavedomý, samostatný, predvídavý a mal by byť motivovaný. Aby bol schopný klientovi pomôcť, mal by byť flexibilný a tvorivý, aby dokázal klientovi ponúknuť to najadekvátnejšie riešenie jeho problému. Sociálny pracovník by mal byť dôveryhodný, empatický a schopný klienta vypočuť. Tieto tri predpoklady smerujú k tomu, aby bol sociálny pracovník schopný nadviazať s klientom vzťah. [5] Tento vzťah by mal viesť aj udržiavať. Cez svoj postoj vo vzťahu pomáhajúci pracovník vyjadruje záujem o klienta a jeho problémy, podľa čoho sa vyvíja vzťah aj do budúcnosti. Vo vzťahu sociálneho pracovníka voči klientovi je dôležitá empatia. Nadviazať vzťah s klientom, ktorý nie je založený na empatii je možno povedať prakticky nemožné, pretože samotné emócie umožňujú lepšie ohodnotiť vývoj danej situácie a prispôbiť sa jej. [11] Autor Matoušek [10] uvádza dôveryhodnosť ako jeden z dôležitých rysov sociálneho pracovníka. Táto charakteristika spočíva v znakoch, ako sú diskretnosť, spoľahlivosť a porozumenie. V neposlednom rade komunikačné možnosti pracovníka zahŕňajú načúvanie klientovi, empatiu voči nemu a analýzu toho, čo prežíva. Naozajstný vzťah medzi profesionálom a klientom je teda tvorený záujmom o klientovu situáciu. Pomáhajúci pracovník sa totiž má stať obhajcom klienta.

Pomáhať iným je ťažká, vyčerpávajúca, fyzicky a psychicky náročná práca. Viacerí autori zdôrazňujú, že sociálny pracovník má byť zdatný a inteligentný, čo znamená starať o svoje telo, ale aj dušu a byť fyzicky zdatný. Ďalej je dôležité neustále rozširovať svoje schopnosti a znalosti. Nevyhnutným osobnostným predpokladom je emocionálna a sociálna inteligencia, dôveryhodnosť a spoľahlivosť, diskretnosť, schopnosť načúvať, porozumieť, vcítiť sa a komunikatívnosť. [10] V súvislosti s pomáhaním hovoríme o altruizme, ktorý predstavuje nezištnú lásku k druhým či ochotu pomáhať iným bez očakávania odmeny, aj keď pritom nie je vylúčený zisk osobných výhod, ako dobrý pocit,

sebaúcta, či splnenie morálnej povinnosti. Altruizmus je jedným z hlavných dôvodov, prečo sa človek rozhodne pre povolanie sociálneho pracovníka. [4]

Keďže sociálny pracovník je pomáhajúci profesionál a práca, ktorú vykonáva je založená na pomoci tým, ktorí to potrebujú, môžeme citovať autorku Sotniaková, [12] ktorá objasňuje päť základných motívov ľudí, ktoré ich vedú k poskytnutiu pomoci druhým. Sú to:

- *empatia* – najbazálnejšia a prvotná motivácia. Vyvoláva v človeku túžbu pomôcť blízkemu, pomôcť niekomu, kto sa ocitol v núdzi. Je vnímaná ako snaha zmierniť utrpenie iných.

- *Solidarita* vychádza z predstavy, že každý sa môže ocitnúť v situácii, v ktorej budeme potrebovať pomoc iných. Patrí k primárnym prejavom vzťahu k odkázaným, hendikepovaným, diskriminovaným, marginalizovaným a vyčleneným zo spoločnosti. Je označovaná ako vnútorná motivácia k poskytovaniu pomoci.

- *Ľudská dôstojnosť* vychádza zo samotnej podstaty osobnosti človeka ako vnímavej humánnej bytosti, ktorej záujmom je snaha o zachovanie nielen vlastnej dôstojnosti, ale rovnako dôstojnosti ostatných. Prostriedkom k dosiahnutiu tohto cieľa je poskytnutie pomoci.

- *Láska k blížnemu* je motiváciou predovšetkým z náboženského hľadiska. Vychádza predovšetkým z kresťanskej viery, z cirkevnej náuky, kde sa s ňou stretávame v ponímaní lásky k blížnemu. V tejto dimenzii je chápaná ako základný morálny princíp.

- *Spoločné dobro* je chápané v podobe rôznych foriem dobra patriacich do ľudského bytia, ktoré vytvárame spoločne na základe vzájomnej pomoci.

Ďalšie vymedzenie osobnostných charakteristík sociálnych pracovníkov nachádzame u autorov Balogovej, Gerku a Aleša: [1]

- schopnosť interpersonálnej komunikácie (s jednotlivcom aj skupinami, s úradmi a inštitúciami, verbálna aj neverbálna komunikácia),

- kladné osobné vlastnosti (poctivosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, úprimnosť, pracovitosť, svedomitosť, morálnosť),

- vlastnosti zrelej osobnosti (emocionálna stálosť, citová vyrovnanosť, odosobnenosť, nadhľad, sebaovládanie, objektivnosť),

- schopnosť empatie (schopnosť porozumieť iným, pochopiť a vcítiť sa do situácie a reakcií klientov),

- životný optimizmus,

- schopnosť interpersonálnych kontaktov.

Na základe vyššie uvedených poznatkov je možné zhrnúť a vymedziť tieto primárne charakterové črty osobnosti profesionálneho sociálneho pracovníka:

- empatia,

- flexibilita,
- citová vyrovnanosť (vlastnosti zrelej osobnosti),
- tvorivosť,
- schopnosť komunikácie,
- kladné osobné vlastnosti (spravodlivosť, pracovitosť, poctivosť, nezaujatosť),
- schopnosť nadväzovania styku s inými ľuďmi,
- životný optimizmus,
- obetavosť,
- zodpovednosť,
- schopnosť kritického myslenia.

EMPATIA

Empatia sa dá definovať v rôznych dimenziách, teoreticky, terminologicky, subjektívne a operačne. „*Empatia je schopnosť prejavujúca sa ochotou a snahou čo najpresnejšie vnímať, zachytiť a pochopiť klientov aktuálny aj potenciálny vnútorný svet so všetkými jeho subjektívnymi významami a pocitmi. Je sprevádzaná emočnou účasťou a pozitívnym záujmom o druhého človeka, ktorému svoje poznanie terapeut taktným spôsobom priebežne dáva najavo.*“ [3] Empatiu možno chápať ako sociálnu zručnosť, ktorá sa rozvíja v rámci sociálnej interakcie. Možno ju však chápať ako prostriedok alebo nástroj medziľudskej komunikácie, ktorá zahŕňa počúvanie, porozumenie a zdieľanie tohto porozumenia druhému. *Empatia je schopnosť vcítiť sa do vnútorného citového a zážitkového sveta iných ľudí. Je to schopnosť pochopiť druhého ako seba samého, vcítiť sa do jeho kože, vidieť jeho očami, počúvať bez predsudkov, vedieť sa vcítiť do postavenia druhého, vedieť odhadnúť jeho potreby, nerobiť súdy, ale ostať samým sebou.* [7]

Koníčková [7] uvádza, že existujú **tri druhy empatie**:

- **emočná empatia** je schopnosť vcítiť sa do emócií druhých a vedieť ich prežívať ako vlastné.
- **kognitívna empatia** je schopnosť rýchle porozumieť pocitom druhých ľudí.
- **kontrolovaná empatia** - schopnosť regulovať svoje emócie podľa potreby.

Empatiu definuje britský vedec Baron-Cohen, [2] ktorý uvádza dve základné definície empatie „*empatickými sa stávame vtedy, keď opustíme zameranie iba na svoju myseľ a namiesto toho sa zameriame na myseľ dve.*“ Toto vymedzenie naznačuje, že empatia znamená duálne zameranie, že máme na zreteli myseľ druhého človeka v rovnakom okamihu, ako svoju vlastnú myseľ. Empatia je komponent psychologických fenoménov, základ altruizmu a morálneho usudzovania,

terapeutický nástroj, interdisciplinárne skúmaný fenomén. Je to psychologický konštrukt, pri ktorom v súčasnej teórii a praxi nie je zjednotené, či ide o vlastnosť, proces alebo stav. Podobne, ako pri viacerých fenoménoch v psychológii, aj schopnosť empatie bola v histórii ľudstva oveľa skôr, ako ju E. Titchener pomenoval práve slovom empatia.

Baron-Cohen [2] dodáva, že jeho prvá definícia ignoruje proces a obsah toho, čo sa počas empatie deje, preto ďalej rozširuje definíciu slovami „*Empatia je schopnosť identifikovať, čo si niekto iný myslí alebo cíti, a reagovať na myšlienky a pocity druhého človeka primeranou emóciou.*“ Znamená to, že pri prežívaní empatie nielen rozpoznáme, ako sa druhý cíti, ale na jeho emóciu aj reagujeme. Táto moderná teória chápe empatiu nielen ako schopnosť vcítiť sa, ale kladie dôraz na schopnosť adekvátne zareagovať na pocity druhého človeka.

Empatia je forma ľudskej komunikácie zahrňujúca jednak načúvanie a porozumenie, ale i oznamovanie porozumenia klientovi. Preto je dôležité dať empatiu klientovi najavo. Empatia sa zameriava a vychádza z takého druhu fyzickej prítomnosti a kontaktu, ktorý umožňuje jeho pozorovanie a načúvanie, ktorý umožňuje sociálnemu pracovníkovi pohľad do sveta klienta. Ten musí byť schopný vidieť svet očami klienta, zistiť ako tento svet vyzerá, funguje a ako ho klient vníma. Stručne zhrnuté empatia je v prvom rade určitým druhom ľudského kontaktu, prostriedok k vstupu do súkromného sveta klienta, schopnosť byť citlivý a reagovať na zmeny odohrávajúce sa v klientovi. [10]

U jednotlivých autorov badať rôzne pohľady a prístupy k definovaniu pojmu empatia. Jedni ju vnímajú ako vlastnosť, iní ako stav či proces. Na základe toho je možné vyvodiť stručnú charakteristiku týchto troch dimenzií jej vnímania:

- Empatia ako vlastnosť je chápaná ako osobnostná vlastnosť, rys, schopnosť, ktorá môže mať emocionálnu aj kognitívnu stránku.

- Empatia ako stav - ako situačne špecifický stav býva vnímaná ako nepriama, či sprostredkovaná reakcia na určitý podnet alebo osobu. Reakcia to môže byť kognitívna, afektívna, či afektívno-kognitívna. Na základe intraindividuálnych rozdielov sa ľudia líšia v tom, ako ju prežívajú. Môžu sa teda vyskytnúť značné rozdiely medzi osobou pozorovateľa empatie a druhou osobou.

- Empatia ako proces je empatia popisovaná ako multifázový proces. Znamená to, že je zložená zo striedajúcich sa sekvencií prežívania, ktoré aktuálne vzniká a zdieľania týchto pocitov s inou osobou.

Kunyková a Olsonová [8] prezentujú nasledujúci pohľad na pojem empatia. Spracovali ho na základe dôkladného štúdia a analýzy odbornej literatúry z

oblasti zdravotníckych vied publikovaných v období rokov 1992 – 2000. Definovali päť konceptov vnímania empatie v odbore zdravotníctvo, a to:

1. *ľudská vlastnosť* - vrodená, prirodzená schopnosť, súčasť emocionálnej inteligencie človeka;

2. *profesionálny stav* - naučená komunikačná zručnosť, založená prevažne na kognitívnych a behaviorálnych komponentoch, ktoré sa využívajú na porozumenie klienta a následne vyjadrenie tohto porozumenia;

3. *komunikačný proces* - výnimočná forma komunikácie; proces, v ktorom odborník vníma emócie a situáciu klienta, potom vyjadrí ich pochopenie, a na základe toho sa klient cíti pochopený;

4. *starostlivosť* - úkony a postupy v rámci zdravotnej starostlivosti, ktoré naplnia jeho fyziologické potreby a zmiernia jeho emocionálne trápenie;

5. *špeciálny stav* - recipročný vzťah vybudovaný počas dlhšieho časového obdobia medzi klientom a zdravotníckym personálom; v ostrom kontraste oproti definíciám, kde je empatia v zdravotníctve chápaná v rámci profesionálnych vzťahov, možno až vzťah priateľský.

Baron-Cohen [2] vychádza z predpokladu, že každý človek má vyvinutý empatický mechanizmus, určujúci do akej miery je ten ktorý človek empatický. Empatiu klasifikuje do štyroch kvantitatívnych stupňov, ktoré sú:

- nízka empatia,
- stredná empatia,
- nadpriemerná empatia,
- veľmi vysoká empatia.

Zároveň uvádza aj ďalšie rozdelenie pozdĺž spektra Gaussovej krivky na sedem úrovní. Označuje to za kvalitatívne členenie. Považuje ho za veľmi významné, pretože prináša kvalitatívne odlišnosti, ktoré sa na rôznych miestach rozdelenia objavujú. Jedná sa o nasledujúcich sedem kvalitatívnych úrovní empatie:

1. Úroveň 0

Je to absolútny extrém v rámci spektra empatie. Jedinec nemá žiadnu empatiu. Je schopný trestných činov, vrátane vraždy, mučenia, znásilnenia, má ťažkosti s vytváraním vzťahov. Nie je schopný prežívať smútok ani vinu.

2. Úroveň 1

Podobne i jedinec na tejto úrovni je schopný ubližovať svojmu okoliu, ale dokáže do istej miery reflektovať svoje činy, dokonca ich do istej miery oľutovať. Ak sú jeho agresívne tendencie spustené nejakým podnetom, nedokáže sa ovládať a zastaviť. Vtedy dochádza k negácii až „vypnutiu“ jeho empatie, prestáva vnímať pocity druhých, a je schopný extrémneho násillia.

3. Úroveň 2

Jedinec s pomerne dostatkom empatie, ktorý dokáže zabrániť fyzickej agresii. Problémové však je celkové ovládanie, vyskytuje sa častý krik, nadávky, urážky smerujúce voči ostatným. Nie je pre neho prirodzené vnímať, ako sa cítia druhí. V spoločnosti zvyčajne pôsobí neprijemne, vstupuje do osobného priestoru druhých, komentuje vzhľad a nedostatky iných, a pod.. Sebareflexie je schopný iba vtedy, ak je k nej priamo vyzvaný.

4. Úroveň 3

Uvedomuje si, že má problém s empatiou a snaží sa to skrývať. Nie je príliš zručný v sociálnom kontakte. Samotárske typy vyhýbajúci sa ľuďom v okolí, práci, komunite, nerozumie vtipom ani výrazom tváre.

5. Úroveň 4

Títo ľudia sa neradi rozprávajú o emóciách a pocitoch, neradi sa zdôverujú, zvyčajne ide o uzavreté typy osobnosti. Ich priateľstvá sú založené skôr na spoločných záujmoch a aktivitách, ako na emocionálnej intimitate.

6. Úroveň 5

Táto úroveň predstavuje oblasť nadpriemernej empatie. Zaraďujeme tu viac žien ako mužov. Často sa zameriavajú na emócie iných, navyše sú pozorní v interakcii s ľuďmi v práci aj doma. Zaujímajú sa o to, ako sa druhí majú a o čom premýšľajú. Tieto informácie zachytávajú od ľudí v bežnej komunikácii, nemusia sa priamo pýtať.

7. Úroveň 6

Títo jedinci disponujú pozoruhodnou empatiou. Sú neustále zameraní na iných ľudí. Opúšťajú či obetujú svoje vlastné záujmy, aby sa mohli zaujímať, podporovať a pomáhať iným.

Môžeme vyvodiť záver, že väčšina definícií pojmu empatia má jeden spoločný základ, a to „vcítenie sa“. Empatia je súčasťou emocionálnej inteligencie a svojou podstatou je to vlastne schopnosť vcítenia sa do pocitov a situácie iného človeka. Ide o vlastnosť, ktorá nie je vrodená, ale v človeku sa formuje v priebehu jeho života pod vplyvom prostredia, kultúry, viery, uznávaných hodnôt, tradícií. Je možné ju ovládať, pracovať s ňou aj zdokonaľovať. Empatia má významné miesto nielen vo viacerých odborných profesiách, ku ktorým zaraďujeme aj sociálnych pracovníkov, ale predovšetkým v každodennom kontakte človeka s človekom.

ZÁVER

Sociálny pracovník prichádza pri svojej práci do častého a najmä úzkeho kontaktu s ľuďmi. Jeho práca spočíva v riešení problémov a úloh, ktoré sa riešia na osobnej úrovni. Rola sociálneho pracovníka často vyžaduje rýchle a správne rozhodnutie, osobné nasadenie pri riešení problémov klientov, emocionálnu

rovnováhu, teoretickú a praktickú erudovanosť a samozrejme aj dodržiavanie etiky. Tým, ako sociálny pracovník pôsobí na klienta, aký zvolí tón hlasu, prípadne, ako sa snaží pomôcť klientovi ovplyvňuje celkovú atmosféru a ich vzťah. Profesionál je človek, ktorý nie len, že získal oprávnenie na výkon špecifickej profesie, ale je to človek, ktorý disponuje osobnostnou výbavou prislúchajúcou danej profesii. Osobnostné predpoklady sociálneho pracovníka sú súhrnom vlastností, ktorými by mal disponovať a ktoré mu uľahčujú a skvalitňujú jeho prácu s klientom. Empatia je jednou z nich, ktorá by v jeho výbave nemala chýbať.

SUMMARY

During his own work, a social worker comes into frequent and especially close contact with people. His job is to solve problems and tasks that are solved on a personal level. The role of a social worker often requires a quick and correct decision, personal commitment to solving clients' problems, emotional balance, theoretical and practical erudition and, of course, adherence to ethics. It affects the overall atmosphere and their relationship, how the social worker influences the client, how he chooses the tone of his voice, or how he tries to help the client. A professional is a person who has not only obtained the right to perform a specific profession but is a person who has the personal equipment belonging to the given profession. The personal preconditions of a social worker are a set of qualities that he should have at his disposal, and which make his work with the client easier and better. Empathy is one of them that should not be missing in his equipment.

REFERENCES

1. BALOGOVÁ, B. – GERKA, M. – ALEŠ, P. 2002. *Úvod do sociálnej práce*. Prešov : Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU, 2002. 81 s. ISBN 80-8068-120-1.
2. BARON-COHEN, S. 2014. *Věda zla : nová teorie lidské krutosti*. Brno : Emitos, 2014. 249 s. ISBN 978-80-8717-137-0.
3. BAŠTECKÁ, B. et al., 2009. *Psychologická encyklopedie : aplikovaná psychologie*. Praha : Portál, 2009. 520 s. ISBN 978-80-7367-470-0.
4. GÉRINGOVÁ, J. 2011. *Pomáhající profese*. Praha : Triton, 2011. 200 s. ISBN 978-80-7387-394-3.
5. GULOVÁ, L. 2011. *Sociální práce*. Praha : Grada, 2011. 208 s. ISBN 978-80-2473-379-1.
6. HUDECOVÁ, A. – JUSKO, P. – VAVRINČÍKOVÁ, L. – BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. – PAPŠO, P. 2010. *Profesionálne kompetencie sociálnych*

- pracovníkov v kontexte intencionálnych a inštitucionálnych reflexií.* Banská Bystrica : Pedagogická fakulta Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2010. 150 s. ISBN 978-80-557-0112-7.
7. KONÍČKOVÁ, J. 2018. *Ako si precvičovať empatiu.* [online]. [2021-05-15]. Dostupné na: <<https://eduworld.sk/cd/jaroslava-konickova/5132/ako-si-precvicovat-empatiu>>.
 8. KUNYK, D. – OLSON, J. K. 2001. Clarification of conceptualizations of empathy. In *Journal of Advanced Nursing*. Oxford : John Wiley & Sons Ltd, 2001, volume 35, issue 3, p. 317-325. ISSN 0309-2402 / 1365-2648 (online) DOI: 10.1046/j.1365-2648.2001.01848.x
 9. LACA, S. 2011. Dobrovoľníctvo ako jedna z foriem vzdelávania a integrácie sociálnych pracovníkov v súčasnej societe. In KOMIŠÁKOVÁ, D. – HALAGOVÁ, E. – TANCÁROVÁ, V. (eds.). 2011. *Dobrovoľníctvo a jeho vplyv na edukáciu detí a mládeže : zborník prednášok zo študentskej konferencie.* Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Gréckokatolícka teologická fakulta, 2011. ISBN 978-80-555-0375-2.
 10. MATOUŠEK, O. et al. 2003. *Metody a řízení sociální práce.* Praha : Portál, 2003. 384 s. ISBN 80-7178-548-2.
 11. SLAMĚNÍK, I. 2011. *Emoce a interpersonální vztahy.* Praha : GRADA Publishing, 2011. 208 s. ISBN 978-80-247-3311-1.
 12. SOTNIAKOVÁ, E. 2002. Etika v sociální práci. In LEVICKÁ, J. 2002. *Zborník príspevkov z konferencie : Etika a sociálna práca.* Trnava : Katedra teórie sociálnej práce – Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, 2002. s. 59–62. ISBN 80- 8877420-9.

EMPATHY AS A PERSONAL ASSUMPTION OF A SOCIAL WORKER

Daniela BARKASI, associate professor, St. Elizabeth University of Health and Social sciences, Department of Beatific M. D. Trček in Michalovce, Partizánska 23, Michalovce 071 01, Slovakia, daniela.barkasi@gmail.com

Abstract

The paper is devoted to the personal preconditions of a social worker, which are, in addition to the qualification preconditions, theoretical knowledge and acquired skills, an integral part of the personality of every social worker. We also consider empathy to be one of the important personality traits of a social worker. In the presented paper, we define the concept of empathy, the personality of a social worker, which is a very important component in his work as well as in relation to the client.

Keywords

Social worker, client, personality, empathy